

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Stokstaartjes

Inleiding

Vanuit het Dierentuinbesluit moeten dierentuinen omschrijven hoe ze hun dieren houden, huisvesten, verzorgen en tonen. Hoe dat gebeurt, verschilt per dierentuin en per diersoort. Als voorbeeld ziet u hoe Burgers' Zoo en DierenPark Amersfoort de huisvesting voor stokstaartjes heeft ingericht.

Burgers' Zoo

Het verblijf voor de stokstaartjes in Burgers' Zoo is gebouwd op een deel van het oude olifantenverblijf. De buitenste zone van het oude olifantenverblijf met de rotswand vormt nog steeds de barrière tussen mens en dier maar het veld is aangepast aan het specifieke gedrag, de sociale structuur en de fysieke behoeften van de stokstaartjes. Ook is er rekening gehouden met de educatieve mogelijkheden, fok en zootechnische voorwaarden. Het verblijf heeft een Afrikaans karakter gekregen, met een fraai en natuurlijk ogende achtergrond van een begroeid kopje.

Buitenverblijf

Het buitenverblijf biedt volop mogelijkheden voor de dieren om tijd te besteden aan het zoeken naar voedsel, graven, zich terugtrekken en vluchten voor (vermeende) gevaren. Ook kunnen ze de omgeving verkennen en contact met elkaar houden. In de bodem zit gaas zodat

geen dieren, al gravend kunnen ontsnappen. Op het gaas ligt een dik pakket zand, met een toplaag van grond waarin planten kunnen groeien. Omdat stokstaartjes veel voorkomen in dorre half-woestijnen, hebben we gekozen voor een basisvegetatie van grassen met daar tussen enkele rozenstruiken en andere doornige struikjes. Met engelengeduld hebben de verzorgers aanvankelijk iedere dag de door de onvermoeibare dieren uitgegraven planten weer teruggezet totdat ze de struikjes met rust begonnen te laten.

Stokstaartjes die de rol van 'wachter' vervullen, kunnen vanaf enkele verhoogde posities de omgeving goed afturen en ogenblikkelijk alarm slaan als ze gevaar ontdekken. Vooral de plaats op een rotsblok is favoriet omdat die uitzicht biedt over de oude rotswand waar de bezoekers achter staan. In de tussentijd kunnen de anderen "rustig" doorgaan met graven en het

zoeken naar meelwormen en sprinkhanen die in het buitenverblijf worden uitgestrooid. Wanneer het koud is, kunnen de stokstaartjes nog relatief lang buiten blijven, omdat twee warmtestralers altijd branden. Deze warmtestralers zijn verborgen in kunstboomstammen.

Om te voorkomen dat de stokstaartjes in allerlei holen verdwijnen en de verzorgers hier geen controle meer over hebben, zijn twee pijpen ingegraven. De pijpen liggen in een bed van ruwe steen, nodig tegen het uitgraven door de dieren. Deze pijpen verbinden het buitenverblijf met de (verwarmde) binnenverblijven.

Binnenverblijf

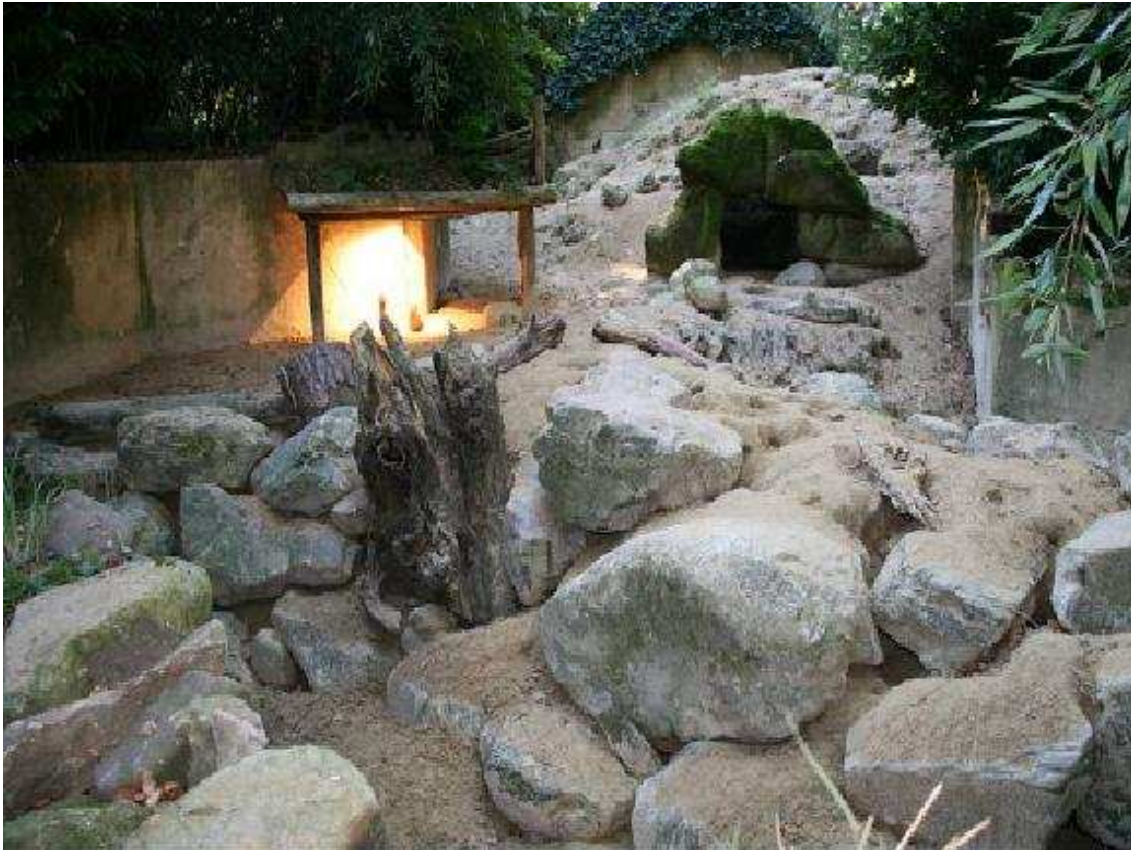
In de binnenverblijven kunnen de stokstaartjes voedsel en water vinden en kunnen de verzorgers alles goed onder controle houden. Doordat de dieren regelmatig binnen (moeten) komen, kunnen ze daar gevangen worden, apart gezet of behandeld. De ruimte is verdeeld in diverse compartimenten zodat moeders met jongen of overtollige dieren daar ook apart gezet

kunnen worden. De meeste jongen worden echter in 'eigen gemaakte' holen geboren en in en door de hele groep grootgebracht.

Veiligheid & educatie

Het is onder andere door de zeer ruime afmetingen erg succesvol. Omdat de dieren veel privacy hebben, neemt de onderlinge tolerantie toe en kunnen families uitgroeien tot aantallen van boven de 15 dieren! Dat is heel ongebruikelijk. Meestal worden de oudere jongen al relatief snel op agressieve wijze uit de kolonie verjaagd. Ziekten komen nauwelijks voor en de dieren zijn bijna altijd actief en zichtbaar voor de bezoekers. Kleine kinderen kunnen door een ruit in de rotswand naar de stokstaartjes kijken. Met wat schrikdraad wordt voorkomen dat de dieren langs de rotswand kunnen ontsnappen. Door hun gevarieerde gedrag zijn stokstaartjes echte publiekstrekkingen die toeschouwers lange tijd geboeid houden. Uitgebreide teksten over het leven van deze dieren zijn overbodig; de dieren laten het zelf gewoon zien.

DierenPark Amersfoort

Het verblijf voor de stokstaartjes in DierenPark Amersfoort is ingericht vanuit het uitgangspunt dat de dieren graag in het buitenverblijf zijn. Het verblijf is voldoende groot voor een groep van tenminste 20 dieren.

Buitenverblijf

Het verblijf is ca. 125 m² groot. De inrichting van het buitenverblijf bestaat uit een afdak met een warmtelamp, een grot, keien, boomstammen, een heuvel en enkele verhogingen. Op deze heuvel en deze verhogingen kunnen de dieren hun natuurlijke 'uitkijkgedrag' vertonen. Omdat de dieren vaak buiten verblijven, zijn enkele droge en verwarmde plaatsen in het verblijf gecreëerd. Door gebruik te maken van bewegingssensoren gaan de warmtelampen alleen aan als er ook daadwerkelijk stokstaartjes aanwezig zijn.

Stokstaartjes zijn echte gravers en gebruiken hun gegraven holen en gangenstelsel als veilige vluchtweg bij gevaar. Ook gebruiken ze de holen als slaapplek en als plek om de jongen te werpen. Stokstaartjes graven hun gangen vaak tot een diepte van 60 cm. Daarom is er in het buitenverblijf een dikke laag zand van minimaal

80 cm gestort, die geschikt is om stevige gangen in te graven. Een nauwkeurig onderzochte samenstelling van leem en zand als bodem zorgt ervoor dat regenwater goed weg kan zonder instorting gevaar

Jonge vrouwtjes worden soms tijdens een bepaalde periode uit de groep gestoten. Het verblijf is daarom in een 'L-vorm' gemaakt, zodat deze vrouwtjes de gelegenheid hebben om uit het zicht van de groep te zijn.

Binnenverblijf

Het binnenverblijf wordt vooral gebruikt om de dieren goed te kunnen controleren en te kunnen scheiden bij ziekten of agressie in de groep. Het binnenverblijf bestaat uit twee volières van elk 2,5 m², met daartussen een sluis. De bodem is bedekt met houtsnippers. Beide volières zijn ingericht met een nestkist, een water- en voerbak en mogelijkheden om verrijking toe te passen. De ruimte beschikt over centrale verwarming, voor een extra warmtebron kan een warmtelamp worden opgehangen. Het verblijf wordt mechanisch geventileerd en heeft voldoende lichtinval door ramen.

Veiligheid & educatie

Het verblijf maakt onderdeel uit van het themagebied het Doolhof. Onder het hele buitenverblijf ligt een gaasbodem met daarop zand. De omheining rondom het verblijf is van steen en overal 125 cm hoog, en de wanden zijn glad gehouden zodat de dieren niet uit het

verblijf kunnen klimmen. Bij een van de inkiijkpunten voor de bezoekers is de bodem van het verblijf verdiept aangebracht zodat ook de kleinste bezoekers over de muur heen kunnen kijken. Een ander inkiijkpunt is voorzien van glas, zodat de bezoeker oog in oog kan staan met de dieren.

